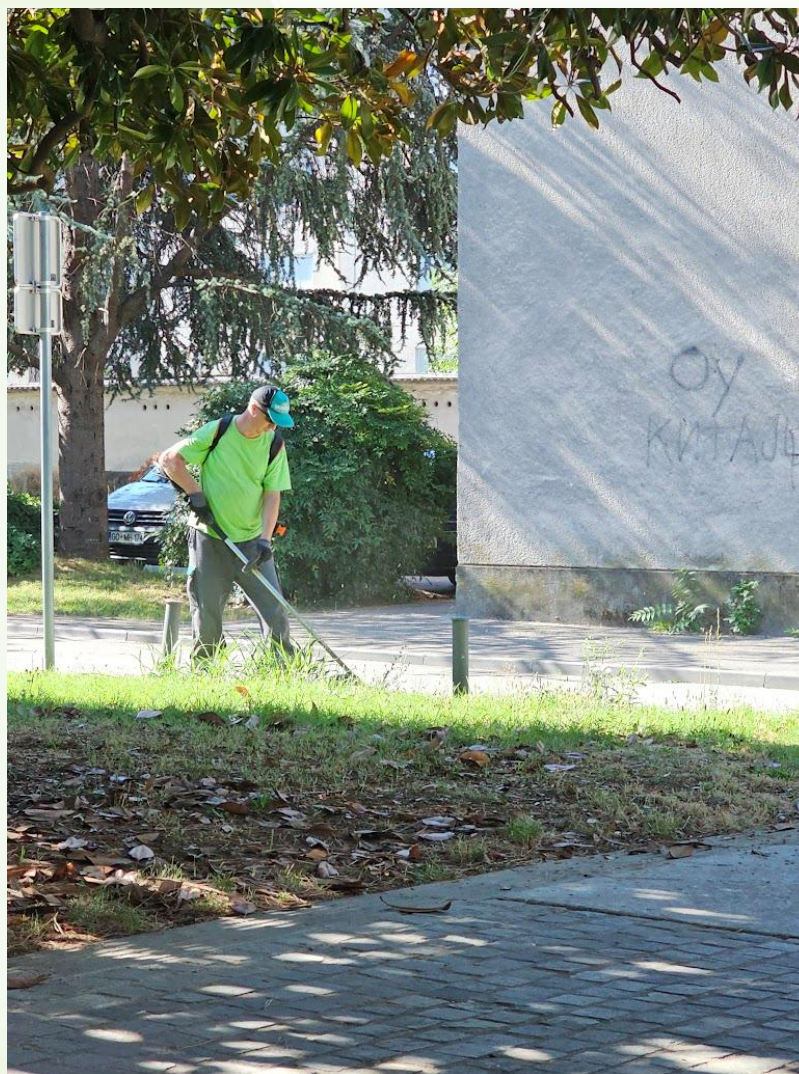

konferenca
komunalnega
gospodarstva

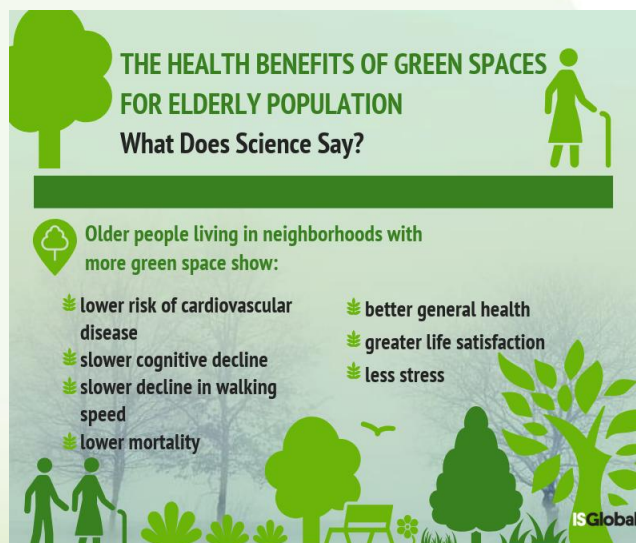
Pomen zelenih površin raste

- javna infrastruktura - življenjskega pomena
- varstvo okolja in varstvo zdravja
- ohranjanje narave in biotske pestrosti
- podnebne spremembe
- več površin, drugačne površine,
- novi načrtovalski koncepti in priporočila za urejanje

Nova pravila, smernice in standardi

- globalno in lokalno delovanje
- mednarodne zaveze in priporočila
- OZN cilji trajnostnega razvoja
- Svetovna zdravstvena organizacija

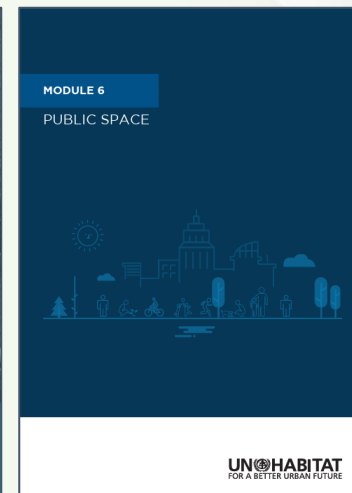
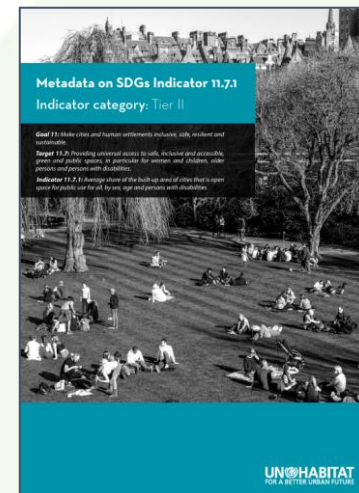

Cilji trajnostnega razvoja

Cilj 3 zdravje in dobro počutje

Cilj 11 trajnostna mesta in skupnosti

javni prostor !!! javna raba in last
dostopnost - bližina
kakovost
količina

PROVIDE ACCESS TO SAFE AND INCLUSIVE GREEN AND PUBLIC SPACES

By 2030, provide universal access to safe, inclusive and accessible, green and public spaces, in particular for women and children, older persons and persons with disabilities.

Kaj narekuje EU?

- Strategija EU za biotsko raznovrstnost, 2020: načrti za ambiciozno ozelenitev mest z več kot 20 000 prebivalci
- Evropski zeleni dogovor, 2021: 3 milijarde novih dreves do 2030
- Uredba o obnovi narave, 2024: ustaviti izgubo in povečevati obseg zelenih površin, povečati ekološko vrednost in biotsko pestrost, pokritost s krošnjami se mora povečevati

Javne zelene površine se spreminjajo

- več funkcij: klima, voda, tla, zrak, zdravje, raba, podoba
- **!** ohranjanje narave in ekološke vrednosti prostora
- zelene in ozelenjene površine
- drevo v naselju
- na naravi sloneče rešitve
- več avtohtone vegetacije
- več vrstne in več slojne zasaditve
- več površin, več vrst ureditev, večja pestrost rastlin
- več vrst akterjev - lastniki, prebivalci

Urejanje postaja zahtevnejše

- kompleksne ureditve
- več vrst znanja, opreme in veščin
- več interdisciplinarnega sodelovanja
- več sredstev za investicije – kaj pa za vzdrževanje?
- hiter razvoj znanja
- zahtevnejša organizacija in koordinacija dela
- povečanje učinkov - delo z lastniki in prebivalci

Pritiski se povečujejo

- potrebe rastejo - priliv novih ureditev, pobud, sredstev
- nove vrste ureditev/zasaditev se že uveljavljajo
- načrtovanje je ločeno od upravljanja in vzdrževanja
- upravljanje je sistemsko zapostavljeno
- oteženo je sledenje stanju in novim zahtevam
- omejeni so učinki novih investicij
- država, občine in izvajalci javne službe so v težavah

Kako deluje slovenski sistem?

NAČRTOVANJE IN GRADNJA

- država – občina - lastnik
- prostorska in gradbena zakonodaja, podzakonski predpisi
- medresorsko sodelovanje - NUP
- regulacija poklicev
- prostorski akti

UPRAVLJANJE, RABA IN VZDRŽEVANJE

- država: zakon o gospodarskih javnih službah in varstvu okolja
- občina: upravljanje
- javne službe: vzdrževanje javnega
- lastniki – vsak po svoje

- nepovezano
- bistveno različna struktura in pomen
- nepregledno

Vsi smo v stiski

- država
 - občine
 - izvajalci javne službe
 - prebivalci
 - lastniki
-
- strokovne podlage, 2021
 - *operativni program
 - pobuda za zaščito dreves, 2023
 - strokovne podlage, 2025
 - *podzakonski predpis
 - pobuda za zaščito dreves, 2025

Foto: Tamara Čalošević, Dnevnik

Prilagajanje zahteva čas in sredstva

- 1992, sistemske spremembe, obvezna lokalna javna služba varstva okolja
- javne površine niso določene
- določila ZVO niso realizirana: pogoji izvajanja javne službe niso določeni
- dejavnost se izvaja v mejah možnega
- velika odvisnost od politike

Bistveni problemi

- javna služba : urejanje in čiščenje javnih površin
- infrastruktura ni opredeljena
- ni pogojev in meril za izvajanje javne službe
- ni evidenc
- ni nosilca urejanja prostora – na državni in lokalni ravni
- urejanje javnih zelenih površin je podcenjeno
- stroka se ne razvija

Zakaj potrebujemo predpis?

Edino država lahko zagotovi, da se ključni akterji in urejanje javnih zelenih površin sorazmerno hitro in javnofinančno vzdržno postavijo na skupna izhodišča in pripravijo na izzive prihodnosti (Simoneti in sod., 2024; Vertelj Nared in sod., 2025)

Izvajalci javne službe

- dobijo standarde, merila in pogoje za delovanje
- boljšo strokovno sestavo – bolj strokovno delo - dražje delo
- večji obseg dela in bolj zanesljivo delo
- bolj pregledno delo
- bolj učinkovito strateško in operativno načrtovanje dela
- razvoj dejavnost, dopolnjevanje kapacitete z drugimi javnimi službami
- sledenje trendom s tehnično opremo in strokovnim znanjem
- sodelovanje pri načrtovanju novih javnih površin in ureditev
- sodelovati pri načrtovanju in urejanju druge komunalne infrastrukture in gradnje
- vključevanje drugih upravljavcev, lastnikov in prebivalcev v urejanje

Občina bo lahko

- organizirala strokovno kompetentno javno službo
- uredila evidence, spremljala stanje ter načrtovanje
- celovito in povezano načrtovala in upravljala zelene in ozelenjene površine in drevesa
- nadzorovala izvajanje javne službe
- izvajala ukrepe prilagajanja na podnebne spremembe
- organizirala sodelovanje z drugimi lastniki zelenih površin in prebivalci;
- operativno spremljala urejanje javnih zelenih površin
- učinkovito načrtovala rabo javnih zelenih površin;
- učinkovito prostorsko in investicijsko načrtovala varstvo in razvoj javnih in drugih zelenih površin

Država bo lahko

- spremljala učinkovitost izvajanja obvezne lokalne javne službe
- spremljala učinkovitost varstva in razvoja zelenih površin in dreves v naseljih
- poročala EU o rastočem trendu zelenih površin v skladu z uredbo o obnovi narave
- omogočila zagotavljanje pravične in enakovredne oziroma primerljive kakovosti urejanja javnih zelenih površin in dreves v vseh mestih in naseljih;
- sofinancirala ukrepe občin za krepitev biotske pestrosti in drugih koristi zelenih površin in dreves v naseljih, kot so sonaravne rešitve, modro-zelena infrastruktura, ozelenjevanje ulic in stavb ipd. (strategija za biotsko pestrost);
- podpirala razvoj javne službe ter povezanih dejavnosti in poklicev;
- spodbujala in promovirala dobre prakse;
- ozaveščala in povezovala druge lastnike in akterje v varstvu ter razvoju javnih in drugih zelenih površin in dreves v naseljih

Sklep

- vsi akterji v urejanju prostora potrebujemo zakonodajni okvir za urejanje javnih zelenih površin
- temeljni pogoji za strokovno delo – položaj komunalne dejavnosti
- pogoj za dolgoročno učinkovito varstvo in razvoj zelenih površin v naseljih
- večje koristi zelenih in ozelenjenih površin (načrtovnje + upravljanje)
- izenačenje kakovosti in varnosti bivanja v slovenskih naseljih
- izvajanje javnih politik in mednarodnih zavez
- razvoj stroke
- delovna mesta

Hvala za pozornost in zaupanje!

Maja Simoneti

maja.simoneti@ipop.si / www.ipop.si

 in   @ipopinstitute

14. konferenca
komunalnega
gospodarstva

IPOP

Inštitut za politike prostora
Institute for Spatial Policies
ipop.si